

Пријемни број: 01.08. 2016 год.			
Орг. ј. б.	Број	Предлог	Заступник
06	2041		

**ЗАХТЕВ
ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОЈ
ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ**

**СТРУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКИХ, ФИЛОЗОФСКИХ, СОЦИОЛОШКИХ И ИСТОРИЈСКИХ
НАУКА, УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИШТИНИ**

Молим да у складу са чл. 55. Закона о високом образовању и чл. 64. и 69. Статута Универзитета дате сагласност на извештај о урађеној докторској дисертацији:

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
Презиме и име кандидата
Татјана Милосављевић Ђукућ
Датум и место рођења
18.04.1974 Зајечар
Радно место и назив установе у којој је кандидат запослен
Од 2014. године ради као асистент на Педагошком факултету у Врању - Високошколска јединица у Неготину
ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
Назив факултета и универзитета
Филозофски факултет Универзитета у Приштини
Назив студијског програма основних академских студија
Педагогија
Година положеног завршног испита и просечна оцена на основним академским студијама
28.10.1997. године, 8,95
ДИПЛОМСКЕ – МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
Назив факултета и универзитета
Назив студијског програма мастер академских студија
Година положеног завршног испита и просечна оцена на мастер академским студијама
ДОКТОРСКЕ СТУДИЈЕ
Назив факултета и универзитета
Назив студијског програма докторских студија
Датум и место објављивања конкурса
Датум уписа докторских студија
Датум и година положеног задњег испита докторског студијског програма
ПОСЛЕДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ ПРЕМА РАНИЈИМ ПРОПИСИМА
Назив факултета и универзитета
Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у

Косовској Митровици
Датум и година уписа последипломских-магистарских студија
29.10.1997. године
Назив магистарског рада
<i>Утицај нивоа образовања родитеља на њихове васпитне поступке</i>
Научна област
Педагогија
Датум и година одбране магистарског рада
26.12.2007. године
Број публикованих радова: (навести најмање два најважнија рада кандидата из научне, односно уметничке области из које је тема дисертације)
<p>1. Т. Милосављевић Ђукић, (2012), Утицај образовања родитеља на њихове васпитне поступке, Годишњак Учитељског факултета у Врању, година трећа, Врање 2012., стр. 137-156. http://www.ucfak.ni.ac.rs/dokumenti/tekstovi/36_1_Godisnjak_3_-_za_sajt.pdf</p> <p>2. Примена интердисциплинарног приступа у планирању и реализацији часова верске наставе ("Празнујемо Васкрсење"), школска 2009/10 - Републичка смотре Савеза учитеља Србије (Сабор учитеља 2009/10).</p> <p>3. Индивидуализација и диференцијација у настави обавезних изборних предмета ("Различити а једнаки"), школска 2008/09: "Креативна школа 2008/09" (Завод за унапређивање васпитања и образовања).</p> <p>4. Развој критичког мишљења код ученика основне школе на примеру часова техничког и информатичког образовања, биологије и чувара природе ("Од стабла до производа од дрвета), школска 2011/12: "Креативна школа 2011/12" (Завод за унапређивање васпитања и образовања).</p> <p>5. Примена пројектне наставе у настави техничког и информатичког образовања, биологије и физичког васпитања ("Зглоб"), школска 2012/13: "Креативна школа 2012/13" (Завод за унапређивање васпитања и образовања).</p> <p>6. Изградња функционалног знања у настави техничког и информатичког образовања ("Погонске машине - мотори"), школска 2013/14: "Креативна школа 2013/14" (Завод за унапређивање васпитања и образовања). Доступно на сајту: http://www.kreativnaskola.rs/BazaZnanja/BazaZnanjaZaOsnovneSkole.aspx</p>

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА
Назив дисертације
Васпитна функција основне школе
Веб адреса на којој се налази извештај Комисије о научној заснованости теме
http://fifa.pr.ac.rs/
Научна област УДК(текст)
37-педагогија
Ментор и састав комисије за оцену дисертације
Др Бранко Јовановић , редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Општа педагогија, ментор;

Др Радмила Николић, редовни професор Учитељског факултета у Ужицу Универзитета у Крагујевцу, научна област Педагошке науке, ужа научна област Педагогија, дидактика, методика;

Др Радивоје Кулић, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Лепосавићу, научна област Педагошке науке, ужа научна област Андрагогија и савремени педагошки правци;

Др Саит Качапор, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Општа педагогија;

Др Звездан Арсић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, научна област Педагошке науке, ужа научна област Педагогија, теорија наставе и методика васпитно-образовног рад.

Значај и допринос докторске дисертације

Комисија је утврдила да је докторска дисертација *Васпитна функција основне школе* резултат оригиналног и студиозног научно истраживачког рада, да је заснована на савременим научним сазнањима и да представља значајан допринос педагошкој науци са широким могућностима примене истраживачких резултата у педагошкој пракси ради њеног осавремењивања и усавршавања.

Докторска дисертација мр Татјане Милосављевић Ђукић под насловом *Васпитна функција основне школе* бави се теоријским проучавањем и емпиријским истраживањем круцијалних аспеката васпитне функције савремене основне школе. Комплексност, смисао, значај и теоријско-методолошка ограничења истраживања објашњена су у теоријском и методолошком делу рада. Кандидаткиња је проблем васпитне функције основне школе објаснила имајући у виду историјска и савремена схватања о њеном смислу и значају, циљевима и потребама да се она изнова научно проучава и емпиријски утврђују исходи васпитног рада.

Кандидаткиња је врло брижљиво анализирала теоријска схватања стручних домаћих аутора о основној школи и њеној васпитно-образовној мисији у савременим условима, посебно имајући у виду подручја и циљеве васпитања који се односе на свестрани развој личности и улогу школе у оспособљавања ученика за даљи развој, образовање, самообразовање, као и развој креативних потенцијала и самоактуелизације ученика.

Кандидаткиња је васпитну функцију школе промишљала не само кроз декларативно одређене циљеве, односно задатке васпитања и начелно препоручену стратегију остваривања њене васпитне функције, него и кроз објашњење свих битних фактора васпитног рада у школи и педагошко-психолошких претпоставки за квалитетано реализовање постављених циљева васпитања.

У нашој научној јавности постоје истраживања педагошког, психолошког, социолошког или мултидисциплинарног карактера у којим се најчешће утврђују поједини исходи васпитно образовног рада. Мало је истраживања у којима је тако целовито и са више аспеката истраживана васпитна функција школе, затим схватања, процене, ставови и мишљења наставника, стручних сарадника и ученика о школи као средини у којој они остварују своју делатност образовања, васпитања и сопственог развоја. Зато су научно драгоцени резултати до који је аутор дошао анализирајући и интерпретирајући одговоре испитаника о њиховој перцепцији, односно доживљају школе и могућностима да у њој задовоље своја примарна интересовања и потребе за

развојем, социјализацијом, самоактуелизацијом и професионалним исказивањем (када је реч о наставницима и стручним сарадницима).

Ова дисертација даје значајан допринос проучавању, систематизацији, критичкој процени и евалуацији социолошке, психолошке и педагошке утемељености концепције васпитног рада у школи и објашњењу основних претпоставки за њену успешну реализацију. Посебна вредност ове дисертације огледа се у конципирању методолошких оквира истраживања и интерпретацији резултата емпиријског истраживања.

Комисија константује да ова докторска дисертација представља оригиналан прилог педагошкој науци и добру основу за примену добијених резултата у педагошкој пракси ради осавремењивања и унапређивања васпитне функције основне школе.

Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној, односно уметничкој области

Докторска дисертација мр Татјане Милосављевић Ђукић под насловом *Васпитна функција основне школе* посвећена је веома значајном научном, друштвеном и васпитно-образовном проблему разјашњавања и одређивања кључних претпоставки реализације васпитне функције савремене основне школе.

Кандидаткиња је у теоријском делу рада извршила темељну критичку анализу релевантних домаћих и страних извора како би утврдила специфичности проблеме и могућности осваривања васпитне функције основне школе у савременим условима. Анализе и оцене кандидаткиње у овом делу рада засноване су на бројним теоријским схватањима педагошких радова познатих домаћих и страних аутора, али и на анализи одговарајућих међународних докумената о савременој основној школи, њеним функцијама циљевима и стратегијама васпитно-образовног рада, као и анализи законских докумената Републике Србије о основној школи и систему образовања и васпитања.

У методолошком приступу кандидаткиња је исказала завидан ниво методолошке културе, што јој је омогућило да адекватно осмисли процес емпиријског истраживања.

Емпиријски резултати су утемељени на добрим теоријско-методолошким основама, тако да је кандидаткиња урадила солидну вањану и интерпретацију добијених резултата истраживања и на основу тога формулисала одговарајуће закључке и предлоге мера за унапређивање васпитне функције основне школе.

Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној, односно уметничкој области

Кандидат Татјана Милосављевић Ђукић рођена је 1974. године у Зајечару. Основне и магистарске студије завршила је на Филозофском факултету Универзитета у Приштини на Катедри за педагогију. Радила је као школски педагог у Основној школи Вук Караџић у Неготину око петнаест година и и као сарадник/асистент на Учитељском факултету у Врању, одељење у Неготину око 14 година. Од 2014. Године ради као асистент за педагошку групу предмета на Педагошком факултету у Врању – Високошколска јединица у Неготину. Објавила је рад *Утицај образовања родитеља на њихове васпитне поступке*, Годишњак Учитељског факултета у Врању, Година III, Врање, 2012., стр. 137-156. Аутор је и координатор реализације пројеката: Министарство за регионални развој и јавне радове Бугарске и Европске агенције за реконструкцију, *Суседски програм*, Бугарска-Србија и Црна Гора, 2004. Фонд за заједничке мале пројекте „Знањем против изазова“, О.Ш. Вук Караџић – Неготин. Активно је радила на пружању унапређених услуга на локалном нивоу у области образовања – *Оснаживање школа за инклузивно образовање*, 2011-2012, пројекат „Корак даље“, О.Ш. Вук Караџић – Неготин. Презентовала је рад на републичкој

смотри Савеза учитеља Републике Србије – Сабор учитеља, 2009/10, Завршила је обуке путем акредитованог програма стручног усавршавања у области васпитног рада и педашко-инструктивног рада са ученицима, наставницима и родитељима. Објавила је радове у јавно доступној Креативној школи – база знања (Завод за унапређење образовања и васпитања, www.zuov.gov.rs, школска 2012/13, 2011/12, 2008/2009. У основној школи ради као школски педагог са додатним задацима и одговорностима који изискују развијене комуникацијске вештине и вештине руковођења тимом у области педагошко инструктивног рада у школи. Самоиницијативно и успешно планира, реализује и евалуира васпитно-образовне активности у школи, Реализује аналитичко-истраживачки рад и резултате истраживања објављује у часописима на научним и стручним скуповима и конкурсима.

Одбрањена магистарска теза, анализа приказаних радова, успешан наставни рад са студентима и успешно обављање професионалне делатности школског педагога показују да је кандидаткиња успешно овлада теоријом и методиком васпитног рада, као и методологијом научно-педагошког истраживања. Кандидаткиња поседује референтну стручну и научну компетентност у погледу бављења савременим проблемима васпитног рада школе, посебно када је реч о васпитној функцији основне школе.

Оцену о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација мр Татјане Милосављевић Ђукић *Васпитна функција основне школе* израђена је у обиму од 283 стране основног текста, литература 13 страна и прилози 28 страна. Дисертација садржи све битне структуралне компоненте и по обиму и по квалитету задовољава научне критеријуме за ову врсту радова. Ова докторска дисертација садржи следећу структуру: апстракт на српском и енглеском језику, увод (стр. 3-10), теоријски приступ проблему истраживања (стр. 11-135), методолошки оквир истраживања (стр. 136-149), анализа и интерпретација резултата истраживања (стр. 150-270), закључна разматрања (стр. 271-283), литература (стр. 284-296), прилози (стр. 297-325).

У оквиру *Теоријског приступа* проблему истраживања подробније су објашњени проблеми и схватања која се односе на:

- 1) Теоријско одређење основних појмова у истраживању, стр. 12-25, (Васпитање, Основна школа, Васпитни рад школе, Васпитна функција школе и Педагошки аспекти остваривања васпитне функције школе).
- 2) Историјски преглед схватања о школи и њеној васпитној улози, стр. 26-31.
- 3) Преглед релевантних истраживања о васпитном раду у основној школи, стр. 32-40.
- 4) Основне претпоставке за остваривање васпитне функције основне школе, стр. 41-51.
- 5) Основна школа као систем и њене функције, стр. 52-72.
- 6) Педагошки аспекти остваривања васпитне функције школе, стр. 73-104.
- 7) Наставник као фактор реализације васпитне функције основне школе, стр. 105-113.
- 8) Схватања међународних асоцијација о образовању о васпитној функцији школе, стр. 114-121.
- 9) Национални оквири васпитне функције основне школе у Србији, стр. 122-128.
- 10) Тешкоће, проблеми и специфичности остваривања васпитне функције основне школе, стр. 129-135.

Методолошки оквир истраживања садржи прегледан и опис методологије истраживања са свим потребним елементима (предмет и проблем истраживања, циљ и

задачи, хипотезе, варијабле, методе технике и инструменти, узорак истраживања, статистичка обрада података, организација и ток истраживања).

Анализа и интерпретација резултата истраживања структурирана је у складу са задацима и хипотезама истраживања:

- 1) Анализу процена, ставова, мишљења, самопроцена и предлога за побољшање васпитне функције основне школе и разумевање сопствене улоге у васпитном раду од стране наставника, разредне и предметне наставе. У оквиру овог сегмента анализирана су схватања, ставови и перцепције наставника у погледу: садржаја законских докумената који се односе на дефинисање циљева и задатака васпитања у основној школи; мишљења и процене наставника о васпитној функцији школе, њихове педагошке оспособљености за реализацију васпитних задатака и спремности за стручно усавршавање у области васпитног рада и перцепцији посвећености школа у којима раде активности важним за васпитање ученика.
- 2) Анализу мишљења, процена и ставова стручних сарадника (педагога и психолога) о школи као васпитној средини њиховог виђења оспособљености наставника за васпитни рад у основној школи и процена нивоа квалитета педагошких претпоставки значајних за остваривање васпитне функције школе.
- 3) Анализу ученичког "виђења" школе као васпитне средине и институције у којој они могу да задовоље своје потребе и интересовања.
- 4) Анализу мишљења, процена и ставова и предлога мера које наставници, стручни сарадници и ученици сугеришу као могућност за унапређивање васпитног рада у основној школи. У овом сегменту анализирана су мишљења испитаника о факторима и проблемима који отежавају реализацију васпитне функције основне школе.

Закључна разматрања и предлози мера дати су на 13 страница текста (271-283), следи попис коришћене *литературе* и *Прилози* у којима су дати коришћени инструменти истраживања.

Комисија константује да докторска дисертација садржи све неопходне структуралне компоненте, да је структура наведених поглавља и елемената дисертације сасвим задовољавајућа како у теоријском, тако и у емпиријском елаборирању наведеног предмета истраживања. Кандидаткиња је у теоријском делу рада изложила суштину и основна полазишта у вези са теоријским схватањима и законским и другим документима одређивања васпитне функције савремене основне школе. У овом делу рада посебна пажња била је посвећена прецизнијем одређивању и објашњавању суштине васпитне функције школе и њеној нераскидивој повезаности са образовном функцијом школе. Основни предмет истраживања разматран је на основу доброг увида кандидата у референтну домаћу и страну литературу, законска документа и резолуције, препоруке међународних организација које се баве питањима унапређивања реализације савремених функција школе и посебно институција у основном и обавезном образовању и васпитању. Кандидат с правом константује да се у литератури могу наћи бројне расправе о концепцији, циљевима и програмима основне школе, њеном месту и улози у систему васпитања и образовања. Бројна документа међународних и европских асоцијација о образовању истичу велики значај основне школе у свеукупном интелектуалном, друштвено-моралном, радно-техничком, физичком и естетском развоју ученика. Основна школа истовремено представља снажан агенс развоја когнитивних, вољно-делатних и емотивних димензија личности ученика, његове социјализација, самоактуелизације и развоја креативности и стваралаштва ученика. Савремена основна школа у Србији, у складу са европским димензијама у образовању и демократским вредности нашег друштва, има као значајан циљ да промовише општеморалне и општехуманистичке вредности савременог друштва, да

развија национални и културни идентитет и да припрема ученике за живот у грађанском, мултикултуралном, мултиконфесионалном и мултиетничком друштву. Истовремено, основна школа поставља основе за бројне и разноврсне компетенције у „друштву које учи“ и оспособљава ученике за даље нивое образовања, самообразовања и самоваспитања. У назначеним подручјима и циљевима образовања и васпитања истовремено су садржане суштинске могућности за остваривање васпитне функције основне школе у Србији.

Аутор дисертације, на основу анализе великог броја релевантних теоријских и истраживачких радова, константује да се у основним школама недовољно пажње посвећује остваривању васпитних циљева и указује на значајан несклад између прокламованих васпитних циљева и њихове непосредне реализације у пракси васпитно-образовног рада у школама. Оваква констатација је објашњена бројним неповољним условима проблемима и потешкоћама са којима се школе и наставници сусрећу. То су у првом реду: брзе друштвене промене, неповољни утицаји глобализацији, поремећен систем вредности, економска криза, несигурност, ратови, претње ратовима, деловање екстремних десничарских покрета и идеологија; школа као васпитно-образовна установа није у довољној мери утемељила васпитни рад (снажан утицај других чиниоца на вредносне оријентације ученика, неадекватна примена метода, облика и средстава васпитног рада, неефикасност и недовољна квалитетност наставног и другог васпитно-образовног рада у школи, недовољна оспособљеност и мотивисаност наставника и др.) Аутор дисертације запажа да у погледу остваривања васпитне функције основне школе, изузев школског оцењивања владања ученика, нису у довољној мери утврђивани резултати васпитног рада. Постојеће процене, постигнућа / исхода васпитног рада и резултата емпиријских истраживања указују да је стања у области остваривања циљева васпитања комплексније од укупног стања у образовању и да се на овом плану постижу скромнији резултати у односу на "образовну" компоненту рада основне школе.

Теоријско разматрање проблема васпитне функције основне школе обрађено је не само са педагошког аспекта, него и у ширем контексту положаја основне школе у савременом друштву и деловања бројних других ваншколских фактора на квалитет остваривања васпитних задатака школе.

У теоријском оквиру истраживања кандидат је значајну пажњу посветио разматрању питања и проблема који се односе на: васпитни систем основне школе; циљеве и задатке васпитног рада у школи; васпитну функцију школе; подручја васпитне делатности; законске оквире; дефинисање циљева и задатака основне школе; школски годишњи програм рада школе; васпитну функцију наставе, обавезних изборних предмета, ваннаставних и ваншколски активности; ученичке организације; одељенску заједницу и одељенског старешину; наставника; безбедност и сигурност ученика у школи и др.

На основу изложеног, можемо константовати да је кандидаткиња обухватила сва битна теоријска питања васпитне функције школе и разјаснила их у складу са основним постулатима педагошке науке и њој сродних дисциплина. У методолошком делу рада кандидат је јасно, прецизно и прегледно одредио проблем и предмет истраживања, циљ, задатке, хипотезе и варијабле истраживања, методе, технике и инструменте и представио организацију и ток истраживања и статистичку обраду података. У истраживању су као доминантне методе примењене дескриптивна метода и метода теоријске анализе. Као технике примењене су анкетирање и анализа садржаја. За потребе овог истраживања конструисани су упитници за испитивање мишљења, ставова и процене наставника, стручних сарадника и ученика о васпитној функцији школе: упитник за наставнике (разредне и предметне наставе), упитник за стручне сараднике (педагоге и психологе) и упитник за ученике четвртог разреда и упитник за ученике осмог разреда. Одређени делови ових упитника конструисани су у облику петостепене скале Ликертовог типа и са одговарајућим бројем питања отвореног типа у

којима су испитаници могли слободно да изразе своја мишљења и предлоге у вези са постављеним питањима. Метријске карактеристике коришћених инструмената утврђене су на основу вредности Кромбах Алфа коефицијената. Поузданост сваког упитника је на задовољавајућем статистичком нивоу. Непосредно емпиријско истраживање обављено је на пригодном узорку од 856 испитаника у основним школама у источном делу Србије. Узорак је обухватио 574 ученика четвртог и осмог разреда, 247 наставника разредне и предметне наставе и 35 стручних сарадника (педагога и психолога). У статистичкој обради података коришћени су статистички поступци: дескриптивне статистике, анализа варијансе, т-тест за велике независне узорке, Пирсонов коефицијент корелације и хи-квадрат тест. Емпиријско истраживање је спроведено у фебруару и марту 2014. године.

У делу дисертације под насловом *Анализа и интерпретација резултата истраживања* анализирани су и прегледно приказани емпиријски добијени резултати истраживања, у складу са основним задацима и хипотезама истраживања за све три категорије испитаника. Емпиријским истраживањем потврђена је општа хипотеза истраживања да се *Васпитна функција основне школе не остварује у довољној мери у складу са циљевима васпитања и образовања који су одређени законском регулативом и педагошком концепцијом савремене основне школе*. У складу са општом хипотезом, предметом и задацима истраживања потврђене су и посебне хипотезе истраживања.

У делу рада под називом *Закључна разматрања*, кандидаткиња је сумирала и прегледно изложила основна теоријска и емпиријска сазнања до којих је дошла у фази теоријског и емпиријског истраживања. На основу тога у закључним разматрањима су дате и препоруке и сугестије за интензивирање васпитне функције школе, отклањање или ублажавање проблема који отежавају квалитетније остваривање васпитне функције школе.

Целокупна докторска дисертација заснована је на проучавању референтне литературе (теоријских радова, истраживачких радова и законске регулативе како домаћих тако и страних извора који обухватају преко 260 библиографских јединица.

На основу прегледаног рукописа докторске дисертације и изложених опсервација Комисија константује да теоријска разматрања, методолошки оквир истраживања, предмет, циљ, хипотезе, као и представљени резултати научно-истраживачког рада, њихов смисао и значај са становишта педагошке науке и актуелности у систему васпитно-образовног рада у потпуности одговарају пријављеној теми *Васпитна функција основне школе*.

Научни резултати докторске дисертације

Проблем остваривања васпитне функције основне школе је изузетно значајан и веома актуелан научни, друштвени и васпитно-образовни проблем. Као такав он је у сталној жижи интересовања педагошке науке и њој сродних научних дисциплина. У свету и у нашој земљи проучавању проблема везаних за концепцију васпитне функције школе и исходе васпитног рада, стратегију, облике и методе васпитања у основним школама придаје се све већи значај. Међутим, мало је емпиријских истраживања који ове проблеме истражују целовито и посебно из угла главних актера, односно субјеката у основној школи. По томе је ова докторска дисертација јединствена не само на просторима Републике Србије. Она је јединствена и оригинална и по томе што је кандидат овако комплексан и значајан предмет истраживања истраживао из више углова: са историјског аспекта, са аспекта теоријских радова не само педагога него и других профила научника, са аспекта перцепције наставника, стручних сарадника и ученика, школе као средине и институције која треба да оствари и бројне задатке који се могу одредити као васпитни у оквиру остваривања укупне делатности школе. Добијени резултати истраживања указали су на сву сложеност, специфичност,

потенцијале и потешкоће основне школе у реализацији васпитне функције. Веома су индикативне резултати емпиријског дела истраживања у којима су наставници, стручни сарадници и ученици имали могућности да искажу своја мишљења, ставове, процене, предлоге и сагледају своју улогу и положај као основни субјекти у васпитно-образовном раду.

Посебно су значајни следећи научни резултати ове докторске дисертације:

- Указано је на вишедимензионалну сложеност феномена васпитне функције основне школе и њене нераскидиве повезаности са другим функцијама основне школе;

- Извршено је терминолошко разграничење и садржинска повезаност појмова васпитање, образовање, васпитно-образовни рад, васпитни рад, циљеви и задаци васпитног рада у комплексу свеобухватних циљева васпитања у основној школи.

- Размотрени су и објашњени основни фактори и педагошки аспекти остваривања васпитне функције основне школе (настава, наставници, програми васпитног рада, слободне ученичке активности, ученичке организације, одељенска заједница, ученички парламент, законски оквири којима се одређују циљеви васпитног рада у школи, организација рада школе и основне фазе програмирања реализације и евалуације васпитног рада у основној школи.

- Указано је на основне проблеме, потешкоће и потенцијале школе у реализацији циљева васпитног рада.

- Уочен је значајан раскорак, односно несклад између прокламованих циљева васпитања у основној школи и квалитета њиховог остваривања у свакодневном васпитно-образовном раду у школи. Посебно је објашњена улога наставника у реализацији циљева васпитног рада у школи и указано на недовољну оспособљеност и мотивисаност наставника у њиховом реализовању и потребу свеобухватнијег професионалног припремања и перманентног стручног педагошког усавршавања наставника за успешну реализацију циљева васпитног рада у школи.

- Резултати теоријско-емпиријског истраживања имплицитно и експлицитно указују на систем свеобухватних мера (педагошких, законских, садржајних, организационих и др.) којима је могуће интензивирати васпитни рад у основној школи.

- Анализом одговора наставника и стручних сарадника утврђено је да они сматрају да им је за успешније остваривање циљева васпитног рада неопходно темељеније усавршавање у вези са конкретизацијом циљева и задатака васпитања у школи, као и да им је у том смислу посебно важно планирање васпитне делатности у школи, а да су посебно значајни добро конципирани програми заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања, затим школски програми и школски развојни планови у којима би била се детаљније конкретизовали облици, приступи, стратегија и уопште технологија васпитног рада у школи.

- Наставници су у довољној мери препознали своју улогу и одговорност у васпитном раду у школи, али и потребе за потпунијем педагошким усавршавањем на овом плану и своја очекивања да у тој делатности добију значајнију стручно-педагошку помоћ. Наставници су високо вредновали своју улогу везану за саветодавни васпитни рад са ученицима, превазилажење непожељних и развијање пожељних вредносних оријентација и облика понашања ученика. Истакли су велики значај сарадње у васпитном раду са предметним наставницима и родитељима. Показали су да разумеју васпитни смисао ваннаставних активности и ученичких организација као фактора васпитања ученика у школи и проценили да постојећи начин оцењивања владања ученика у школи није у функцији унапређивања процеса васпитања ученика у школи. По њиховом мишљењу, за успешну реализацију васпитних задатака највећи потенцијал имају садржаји повезани са свакодневним животом и добро осмишљени и реализовани задаци наставног часа. Сличне ставове имају и стручни сарадници који сматрају да су главни носици васпитне функције у школи наставници, затим одељенске старешине и одељенска заједница ученика, те да највећи утицај на васпитање ученика има правилан

однос у тријади наставник - ученик - родитељ.

- Стручни сарадници сматрају да је у супростављању негативном понашању ученика неопходно да ученици буду упознати са правима и обавезама у школи у складу са одговарајућим правилницима и да се доследно спроводе процедуре за заштиту ученика, а затим превентивне и интервентне активности које би ваљало прецизније дефинисати у оперативним плановима заштите ученика.

- Највећи број ученика показује да они препознају значај различитих чиниоца васпитног рада у школи и да су, у целини гледано, задовољни својим положајем у школи и могућностима да задовоље своја посебна интересовања и потребе. Истовремено, ученици указују и на бројне негативне појаве са којима се у школи сусрећу и изражавају критички однос према методама и облицима васпитног рада и односу наставника према њима, у случајевима када њихова субјекатска позиција није у довољној мери остварена и када наставници занемарују основне педагошке постулате у реализацији васпитно-образовних активности. Одговори ученика указују и на бројне пропусте и педагошки некавалитетан рад наставника када је у питању реализација активности ученичког парламента, одељенске заједнице ученика и ваннаставних активности. Они наставницима највише замеру на необјективном оцењивању и некоректном односу према њима (подцењивање и вређање), на недовољно стручним предавањима, затим што имају пристрасан однос према појединим ученицима, што не уважавају ученичке могућности и што се понашају другачије од онога што говоре.

- Међу највећим проблемима са којима се сусрећу у школи, ученици су у највећем проценту навели: обимно градиво, престога оцењивање, слабу дисциплину и лоше односе у одељењу.

- Ученици осмог разреда сматрају да би се побољшао положај ученика и услови за њихов развој и васпитање било потребно: смањити школске обавезе; организовати слободно време ученицима; омогућити ученицима да остваре своја интересовања, права и обавезе, а недисциплиноване ученике кажњавати; осавременити однос наставника према ученицима, као и рад секција и ваннаставних активности.

- У погледу фактора које сматрају отежавајућим за остваривањем васпитне функције школе наставници најчешће наводе преобимне наставне планове, преобимну документацију и администрацију и дисциплину ученика. Занимљив је налаз да стручни сарадници сматрају да је отежавајући фактор са којима се наставници највише сусрећу проблем положаја просветних радника у друштву, чему сами наставници нису придали тако велики значај.

- Наставници сматрају да би се у школи побољшао квалитет услова за интензивнију васпитну функцију школе, ученицима би требало омогућити да у већој мери остваре своја интересовања; да се побољша дисциплина ученика; да се смање школске обавезе и осмисле садржаји појачаног васпитног рада са ученицима у циљу промене њиховог понашања. Мањи проценат наставника сматра да би било корисно организовати слободно време ученицима, тематски осмислити часове одељенске заједнице, промовисати позитивно понашање ученика, недисциплиноване ученике строжије кажњавати, организовати слободно време ученицима, осавременити рад секција, омогућити ученицима да остваре своја права и пратити их у извршавању својих обавеза.

- По мишљењу наставника васпитна функција школе може се побољшати увођењем моралног васпитања као посебног предмета, усавршавањем наставника за васпитни рад и увести програм васпитног рада у школи.

- Ученички предлози на најбољи начин илуструју слабости реализације васпитних задатака у школи. Зато се међу предлозима ученика налазе и они који се односе на потребу смањивања школских обавеза; увођења више друштвених активности и секција; побољшање односа наставника и ученика; организовање више индивидуалних разговора, побољшање квалитета предавања, обезбеђивање боље хигијене школског

простора и повећање безбедности ученика у школи и да наставници немају своје љубимце.

Емпиријски резултати добијени у овом истраживању у основи су потврдили теоријска становишта о значају, смислу, вредностима и потенцијалима школе за остваривање њене васпитне функције.

Примењивост и корисност резултата у теорији и пракси

С обзиром на то да је докторска дисертација кандидаткиње мр Татјане Милосављевић Ђукић под насловом *Васпитна функција основне школе* заснована на свеобухватном теоријском и емпиријском истраживању може се константовати да је утврђен већи број научно релевантних и практичних резултата, тако да ова докторска дисертација представља значајан научни допринос за педагошку теорију и савремену васпитно-образовну праксу. Значај ове дисертације се посебно исказује у томе што је један веома значајан научни, друштвени и школски проблем као вишеструко комплексан феномен разматран, објашњен и научно презентован у форми у којој је могуће потпуније сагледати смисао, значај, потешкоће и дomete реализовања васпитне функције савремене основне школе. Резултати ове дисертације потврдила су основне претпоставке аутора исказане у објашњењу предмета циљева и хипотеза истраживања, али и отворила низ нових научних и практично педагошких питања за даља научна истраживања. Резултати теоријских разматрања и емпиријског истраживања могу бити добра основа за креирање савременије концепције васпитног рада школе и осавремењивање методике васпитног рада са ученицима у основној школи.

Начин презентирања резултата научној јавности

С обзиром да дисертација има све потребне елементе научног рада у теоријском, методолошком и емпиријском делу истраживања, добијени резултати могу представљати добру основу за нова истраживања у погледу утврђивања савремености и целисходности циљева васпитног рада у школи, евалуацију исхода васпитног рада и креирање педагошке стратегије за педагошки квалитетније остваривање васпитне функције савремене основне школе. Ову дисертацију било би пожељно представити научној и просветној јавности у виду монографије или одређене делове рада публиковати у референтним научним часописима. Резултати истраживања могу бити и добра основа за организовање научних расправа, округлих столова и других облика критичног промишљања и осавремењивања васпитне функције основне школе.

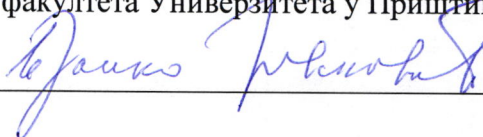
Главни допринос дисертације (текст до 100 речи)

Докторска дисертација мр Татјане Милосављевић Ђукић бави се изузетно сложеном и значајном проблематиком проучавања васпитне функције савремене основне школе. У теоријском делу рада кандидаткиња је научно аргументовано и анализирао и објаснио смисао, циљеве, значај и проблеме одређења и реализације васпитне функције школе. Одабрани методолошки приступ и добијени емпиријски резултати показују да је кандидаткиња научно компетентно обрадила основни предмет истраживања и остварила пројектоване циљеве, задатке и хипотезе истраживања. Примењена методологија емпиријског истраживања је коректно осмишљена, а резултати истраживања прегледно и јасно представљени. Ова докторска дисертација актуелизује изузетно значајан друштвени и педагошки феномен и резултати овог истраживања могу бити поуздана основа за преиспитивање и осавремењивање постојеће концепције васпитног рада у савременој школи.

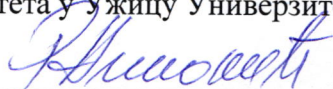
**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ МР ТАТЈАНА МИЛОСАВЉЕВИЋ ЂУКИЋ ИСПУЊАВА
УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. 55. ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. 64. и 69. СТАТУТА
УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИШТИНИ**

Комисија

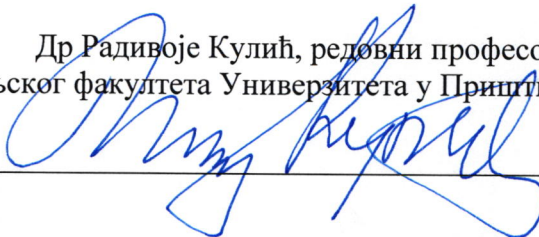
Др Бранко Јовановић, редовни професор,
Филозофског факултета Универзитета у Приштини, ментор;

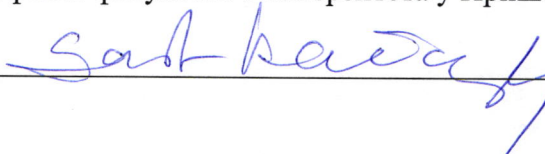
Др Радмила Николић, редовни професор,
Учитељског факултета у Ужицу Универзитета у Крагујевцу, члан;

Др Радивоје Кулић, редовни професор,
Учитељског факултета Универзитета у Приштини, члан;

Др Саит Качапор, редовни професор,
Филозофског факултета Универзитета у Приштини, члан;

Др Звездан Арсић, ванредни професор,
Филозофског факултета Универзитета у Приштини, члан.

